

עלון שבועי בעניני פרשת השבוע, יוצא לאור ע"י ארגון תורה וחסד:

'המרכז לערבות הדדית'

י"ח בסיון התשפ"ב - גליון 198 - פרשת שלח לך.

העלון מוקדש להצלחת ורפואת הגב' אלגרה בת אסתר תחי'.

ולהבדיל בין חיים לחיים לע"נ נפתלי חזן בן אסתר ואברמינו ז"ל
(המנוח נפטר ללא ילדים וחסד עצום מי שיכול ללמוד לעילוי נשמתו)

מבט מהפרשה:

שליחת המרגלים – לטובת מה?

"שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען" (יג ב). וביאר רש"י: שלח לך - לדעתך, אני איני מצוה לך אם תרצה שלח.

ונשאלת השאלה: הרי הקב"ה בוחן לבבות גולה עמוקות יודע כל תעלומות ואין דבר נסתר ממנו יושב וצופה ומביט עד סוף כל הדורות וידע שהמרגלים יוציאו דבת הארץ רעה ויצא מכשול מתחת ידם ועל חטא זה יענשו להשאר במדבר 40 שנה, ונענשו הן בעוה"ז "במדבר הזה יפלו פגריכם" (יד כט), והן בעוה"ב, כמובא בחז"ל: מרגלים אין להם חלק לעוה"ב, שנאמר: (יד לז): "וימתו האנשים מוצאי דבת הארץ רעה, במגפה" וימותו - בעולם הזה, במגפה - לעולם הבא (סנהדרין קט:).

אם כן מדוע לא אמר ה' למשה בצורה ברורה וחד משמעית שאינו מוכן שירגלו את הארץ, וממילא היו זוכים להכנס אחר אחד עשר יום מחורב לארץ המובטחת, הרי ע"י חטא המרגלים הצטרפו כולם "ויבכו העם בלילה ההוא" (יד א), וזה היה בלילה תשעה באב ועל זה נגזר עליהם בכיה לדורות.

הביאור בזה הוא, שהנה ישראל קבלו את התורה הקדושה במעמד הר סיני ב-ו בסיון, ומשה עלה לקבל את התורה ולמדה 40 יום ו-40 לילה וכשירד אחר 40 יום ב"ח בתמוז ראה את העגל והמחולות ושיבר את הלוחות תחת ההר ועשה דין בעובדי עבודה זרה. למחרת ב-י"ח בתמוז עלה שוב לשמים ונתעבב שם 40 יום עד כ"ט באב ויתפלל עבורם שה' יסלח להם על עוון העגל ואז ה' נתרצה לו ואמר: "פסל לך שני לחת אבנים כראשנים" (שמות לד א), ועלה בשלישית בר"ח אלול לקבל לוחות שניות וירד עמהם ביום הכפורים ונקבע יום זה לדורות יום סליחה וכפרה.

ממחרת ישב לשפוט את העם וצויה עליהם לבנות משכן לה' לכפר על עוון העגל וסיימו את מלאכת המשכן בחנוכה וגנזוהו עד חדש ניסן שבו נולד יצחק אבינו והקימו את המשכן בא' בניסן.

נמצא שלמדו תורה מפי משה רבינו רק כחמשה חדשים בלבד. והרי נגזר על משה שלא יכנס לארץ אלא ימות במדבר. וכשיכנסו לארץ יהיו עסוקים בכיבושה וחלוקתה 14 שנה, אח"כ ישבו "איש תחת גפנו ותחת תאנתו" (מ"א ה ה).

א"כ כיצד ידעו את התורה שהיא עמוקה מארץ מידה ורחבה מיני ים והיא תעמוד להם לנצח נצחים לדורות הבאים אחריהם ותורה מה תהא עליה? על כן נתן הקב"ה למרגלים פתח ואפשרות לטעות ולא מנע ממשה רעיא מהימנא את שליחת המרגלים לארץ ולהוציא דבת הארץ רעה, כדי שישארו במדבר ושם ילמדו את התורה הקדושה שהיא מתוקה מדבש ונופת צופים מפי משה רבינו במשך 40 שנה וכל השנים הללו לא חסרו דבר, אכלו מן בזכות משה רבינו, שתו מים מבארה של מרים הנביאה והסתופפו תחת ענני הכבוד בזכות אהרן הכהן. ולא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן שירד להם מן השמים פתח אהליהם וטעמו בו כל מטעמי עולם וקיבלוהו בצורה נאה שכבת טל מלמטה ושכבת טל מלמעלה בלא טורח ועמל כך שיכלו ללמוד תורה בקדושה ובטהרה "תורה צוה לנו משה, מורשה" (דברים לג ד), (ללא דאגות וללא טרדות הפרנסה המפריעים ללימוד התורה כדברי חז"ל: רחיים בצוארו ויעסוק בתורה!?) כמו כן שתו מים מבארה של מרים שהיה מרפא לכל בשרם ופותח את מוחם ולא נשתכחה תורתם. ואין תלמיד עומד על דעת רבו עד 40 שנה. וזוהי תועלת נצחית לעם נצח לכל הדורות הבאים עד ביאת גואל צדק בב"א.

(הובא ב' סיפור מההפטרה' ע"פ דרושתיו של מרן הראשל"צ הרב עובדיה יוסף זצוק"ל).

זמנים לשב"ק פרשת שלח לך : הזמנים ע"פ לוח אור החיים – שעון קיץ.

הדלקת נרות : ירושלים*: 19:32 | תל אביב: 19:30 | חיפה: 19:33 | בית שמש: 19:29. *לנוהגים 40 דק' בירושלים: 19:12.

צאת השבת : ירושלים: 20:23 | תל אביב: 20:21 | חיפה: 20:24 | בית שמש: 20:21.

רבנו תם : ירושלים: 21:20 | תל אביב: 21:17 | חיפה: 21:21 | בית שמש: 21:16.

פניני אור החיים:

כוח 'המשלח' נפעל ב'שליח'

רבינו האור החיים הקדוש לומד מפרשת המרגלים יסוד גדול, שאם אדם שלח את חבריו לעשות דבר, וכוונת המשלח לרעה, גם אם השליח לא יודע מזה ואדרבה נתכוין לטובה, יש השפעה מכוח המשלח על נפש השליח, ופועל בו חלק הרע, וכן להיפך, בשלוחי מצוה נכנס כוח המצוה, כלומר כוח הקדוש ברוך הוא שהוא שלח אותנו לעשות את המצוות, ולכן אמרו חכמינו 'שלוחי מצוה אינם ניזוקים', כי כוח המצווה מלווה ושומרת על האדם.

ובזה מסביר רבינו הקדוש ענין תמוה בפרשה, שהרי המרגלים היו צדיקים בשעת השליחות, וכמו שאומרת התורה 'שלח לך אנשים' שהם חשובים ונשיאי ישראל, ואם כן האיך באו אחר כך למצב כזה???

אלא אומר רבינו הקדוש, שמכיון שכוונת כלל ישראל בשליחות, היתה לרעה, אז קיבלו המרגלים הצדיקים את התכונות הרעים של שולחיהם, שהרי שלוחו של אדם כמותו, ולכן הוא מקבל ממנו גם את הכוונות הרעות.

ובלשון קודשו של רבינו הקדוש, 'לצד שכוונת המשלחים היתה רעה, תפעיל פועל הרע בשליח, ויחזור להיות שלוחו של אדם כמותו, ויולד בו תכונה רעה, מה שלא היתה בו קודם, ולזה הגם שהיו צדיקים, כשהתחילו ללכת כדי לרגל, נולד בהם תכונה רעה מכח המשלחים ויעצו להדיח'.

ובפרשת כי תצא כותב רבינו הקדוש: 'כי באמצעות מעשה המצוה יתלבש באדם אור השכינה ויגרש ממנו חלק הרע, כאמרו שומר מצוה לא ידע דבר רע (קהלת ח ה), ובפרט שלוחי מצוה, ועיין מה שפירשתי בפרשת שלח לך, ששלוחי מצוה בעת שליחתם אפילו מיצר הרע מצותם מצילתם'.

[אור החיים שלח פרק יג פסוק ב, כי תצא פרק כא פסוק יא]

סיפור לשבת:

להדליק את הניצוץ

היה זה בעיצומה של מלחמת העולם השנייה. אירופה בערה בתמרות עשן, רבבות יהודים נשלחו למשרפות מדי יום, חיות האדם הנאציות לא ידעו גבול. ברי המזל מבין היהודים נשלחו למחנות ריכוז לעבודה בפרך, כל עוד היה בכוחם לשרת את מכונת המלחמה הנאצית, ומי שנכשל במשימותיו - ידע כי קרב הרגע בו יעלה על כבשן קידוש ה'...

על כל קבוצת עובדים במחנות הריכוז, פיקד 'קאפו', שהיה אסיר מבין האסירים אך הוטל עליו לפקד על קבוצה מהם. מעשה שטן הצליח, ובחלק גדול מהמקרים היו אנשי הקאפו יהודים שבגדו באחיהם בשרם, והצטרפו לחילות הרשע הנאצים במאבקם נגד היהודים. וכך היה גם במחנה הריכוז נשוא סיפורנו, בו פיקד ברשעות ובאכזריות 'קאפו' אכזר במיוחד, שהכל תמיהו איך יתכן שהוא יהודי, כאשר אכזריותו היתה לשם דבר, ורשעותו עברה כל גבול.

בין היהודים ששהו במחנה, שהה גם רב חשוב מחסידי סאטמר, שגלה למחנה מעיר מכורתו בהונגריה, ונרדף עד צוואר בידי הקאפו האכזרי, שנהנה להתעלל ביהודי של צורה שחן רוחני שרוי על פניו ההדורות. באחד הימים, קם הקאפו במצב רוח מרושע במיוחד, וכל אותו היום עמד ופיקח על מלאכתו של אותו רב אומלל, כשהוא מפליא בו את מכותיו ללא רחם. כאילו אין עוד אסירים במחנה, התמקד הקאפו באותו יום ברב היהודי, ורדף אותו בכל עת ורגע...

לאורך היום כולו, עבד הרב היהודי בעבודות הפרך, בלי לנוח אף לא לשניה. כל אותה עת רכן מעליו הקאפו, ובכל פעם שעצר להפוגה של רגע - הצליף בו באלה.

יום העבודה הארוך הסתיים רק בשעת ערב, והרב יהודי נפל על דרגשו חבול ומוכה, תשוש ונטול כל כח, מהיום החריג והמחריד שעבר עליו, כשעבד בלי הפסקה במאמץ רב וספג חבטות מרושעות כל העת...

אך הניח את ראשו על הדרגש, ביקש הרב להתחזק במשהו, ומחשבותיו נשאוהו אל הימים הטובים שלפני המלחמה, בהיותו אצל הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זצ"ל, בימי שלוה ורגיעה. בעיני רוחו ראה את רבו, ונזכר בניגון יפה שהיה הרבי משורר בהתרגשות גדולה, וכשעיניו עצומות למחצה החל לזמזם את אותו ניגון חרישית...

הוא שכב על הדרגש מחוסר כוחות, וחש כי רק הניגון הזה מחזיק אותו בחיים, מטעין אותו באנרגיה לשרוד את התופת. הוא חלילה לא מעז לשיר בקול, הוא ידע ששירה מרגשת אינה חלק מהווי החיים במחנה הריכוז, ולכן רק זימזם לו בלחש. לפתע שמע רחש על ידו, ומיהר לפקוח את עיניו בבהלה: על יד הדרגש, עמד לא אחר מאשר הקאפו האכזר, רודפו משעות הבוקר המוקדמות! בשניות הראשונות, חלפו במוחו כל תסריטי האימה האפשריים. הקאפו החליט לא להניח לו, ורדף אותו גם לכאן, לשעות המנוחה המועטות.

הוא עצם את עיניו וציפה לחבטה הגונה, מכה אנושה או אגרוף עז. בוודאי לא יעבור הקאפו בשתיקה על מעשה נלוז כזה, לשורר ניגון התעוררות בתוך התופת... להפתעתו, שניה ועוד שניה חולפת, והוא לא מרגיש כל מכה או הצלפה. בחשש רב שב ופקח את עיניו, והנה עדיין עומד הקאפו על ידו, אך מבטו מרוכז מהרגיל, והוא נראה רועד קלות.

בקול שקט פנה אליו הקאפו, ושאל מהיכן הוא מכיר את הניגון הזה.

עדיין חושש ומאויים, השיב הרב כי את הניגון היה משורר רבו, בזמני חיזוק והתעוררות. את הניגון הביא עמו מבית חמיו...

לא הצליח הרב לסיים את המשפט, ולנגד עיניו הדהמות פרץ הקאפו בבכי תמרורים נרגש. בין התייפחיותיו סיפר, כי בהיותו ילד צעיר לפני שפרק עול תורה ומצוות, הסתופף בצל הגה"צ מפלאנטש זי"ע, וזכה לשמוע את הניגון הזה בצילו. עתה, מששב ועלה הניגון בראשו, הציפו אותו זכרונות מימי עלומיו, ורגשותיו גאו עד לבלי קץ.

דקות ארוכות עמד הקאפו והתייפח, לפני שפנה לחדרו ועזב את הרב, בלי לגעת בו לרעה כמובן. אך מאותו יום, כבר לא היה הקאפו אותו אכזר מוכר, משהו בו השתנה והתהפך מן הקצה אל הקצה.

הוא החל לבוא מאוחר למשמרתו, ולפקד על אסיריו בעצלות מופגנת, ממש כדי לצאת ידי חובתו ותו לא. הוא הפסיק להכות ולהתאכזר, יותר לא הצליף ביהודים ולא גער בהם, משהו בתוכו התכנס והתכווץ, והוא הפך לשקט ומופנם בתוך עצמו.

כל אסירי המחנה, היו המומים מהשינוי המפתיע, לא האמינו למראה עיניהם. האיש שהיכה בהם ללא רחם, רדה בהם ורדף אותם עד צוואר, ולפתע חל בו שינוי שכזה! נראה כי רוח אחרת השתלטה עליו, משהו חדש החל להפעיל אותו והוא לא נוגע באיש לרעה ואינו מפיל חיתתו, אלא מסתובב שקט ומופנם בחוסר מעש, עד שכעבור כמה שבועות, נפל ה'קאפו' מתוך הרהורי תשובה ונפטר.

סיפור זה, המופיע בספר 'נס ההצלה' מפי הרב גיבור המעשה, מחדד לעינינו עד כמה בכל אחד מאתנו, גם מי שנראה הרחוק ביותר, פועם אותו ניצוץ יהודי מרגש, גם בנשמתו נמצאת אותה נקודה פנימית - מהותית, הכוספת אל בוראה ואינה משלימה עם ההתרחקות ממקורה העליון.

כל שעלינו לעשות - בליבנו ובלב יהודים נוספים, הוא להבעיר את אותו ניצוץ, להפוך את הגחלת הזו לשלהבת מאירה. לפעמים נדרש לכך ניגון מרגש, פעמים מעשה טוב ואצילי או דוגמא אישית מופתית. משהו שיש בו כדי להבעיר את אותו ניצוץ, משהו שיחזיר את כולנו לחיק אבינו שבשמים.

(ע"פ שיחתו של הרב אשר קובלסקי שליט"א)

בדיחות הדעת :

העלון מוקדש לע"נ שני קמצנים שרבו ב'מקווה' מי מחזיק יותר מתחת למיים ועד היום היורשים רבים ...

בקיצע'ר – חידוש קצר לשולחן השבת:

"וְהָיָה לְכֶם לְצִיצַת וְרְאִיתֶם אֹתוֹ וְזָכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה' וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם" (טו, לט)

אומר דוד המלך בתהלים (נא, יב) - "לב טהור בָּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נְכוֹן חִדָּשׁ בְּקִרְבִּי". ונשאלת על פסוק זה שאלה-

למה הוצרך לכתוב "ברא לי" שפירושו בריאה חדשה ממש, ולא כתב "טהר לי"? למה לא ביקש לטהר את הלב?

ענה הגה"צ הרב פינקוס זצ"ל - שלב מלוכלך עם מחשבות טמאות אי אפשר לטהר; אם היסוד רקוב כל הפירות מקולקלים, לא יעזור לנקות אותו אלא צריך להחליף בחדש.

כמו שמסופר על הקדוש בעל הלשם - שרצו לומר לו דברי תורה מפלוני אבל הרב חשב שהוא פסול, אז הרב אמר להם - עוד לא נברא הסבון שיכול לנקות מחשבה רעה... וכנראה שמקורו מהפסוק הנ"ל.

ויש עוד דוגמא נוספת - כלי חרס הדין שלו הוא שאם נטמא הוא יכול להיטהר רק מתי שהוא נשבר, שבירתו זוהי טהרתו.

וכן האדם שהוא עשוי מעפר (כמו חרס) אין ללבו טהרה אלא בשבירה, כמו שנאמר - "לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה".

רואים מפה כמה חשוב לשמור על קדושת המחשבה, שהיא כה חמורה עד כדי כך שאחד מבעלי המוסר אמר - "שמי שחושב מחשבה פסולה הוא כמעמיד צלם בהיכל", משום שהמח הוא קודש קודשים כי שמה שוכנת הנשמה, ועוד שאמרו "הרהורי עבירה קשין מעבירה", (יומא כט.) לכן חשוב מאד לשמור על מחשבותינו בטהרה.

(תפארת תורה' הובא ב'מיד מלכים')

אל תזלזלו!

ה' אָרְף אַפּוּם וְרַב חֶסֶד נִשָּׂא עֹון וְפָשַׁע וְנָקָה לֹא יִנְקָה פֶקֶד עֹון אָבוֹת עַל בְּנִים עַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רַבְעִים. (י"ד, י"ח)

פֶּרֶשׁ רַש"י: כְּשֶׁעָלָה מִשֶּׁה לְמָרוֹם, מִצָּאוּ מִשֶּׁה לְהִקְבֵּי שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב וְכוֹתֵב "ה' אָרְף אַפּוּם", אָמַר לוֹ: לְצַדִּיקִים? אָמַר לוֹ הִקְבֵּי ה' אָף לְרָשָׁעִים! אָמַר לוֹ: רָשָׁעִים יֵאָבְדוּ! אָמַר לוֹ הִקְבֵּי ה': חַיִּיךָ שְׂאֵתָה צָרִיךְ לְדַבֵּר. כְּשֶׁחָטְאוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָה וּבַמְרַגְלִים, הִתְפַּלֵּל מִשֶּׁה לְפָנָיו בְּ"אָרְף אַפּוּם", אָמַר לוֹ הִקְבֵּי ה': וְלֹא אֲמַרְתָּ לִּי לְצַדִּיקִים? אָמַר לוֹ: וְהִלֵּא אֲמַרְתָּ לִּי אָף לְרָשָׁעִים!

אָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ: (קֹהֶלֶת ג', א') לְכָל זְמַן וְעַתָּה, לְכָל חִפְץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם. וְלִכֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ: (אֲבוֹת ד', ב'). אֵל תְּהִי בָּז לְכָל אָדָם, וְאֵל תְּהִי מִפְּלִיג לְכָל דָּבָר, שְׂאִין לָךְ אָדָם שְׂאִין לוֹ שְׁעָה, וְאִין לָךְ דָּבָר שְׂאִין לוֹ מְקוֹם! מִה שְׁהִיוֹם טָפַל וּמִיָּתֵר בְּשִׁבְלֶיךָ - מְחַר יִתְכַּן שְׂתַצְטָרֶךְ לוֹ עַד דְּדֵי חַיִּיךָ, וְכִפִּי שְׁהוּבָא בְּמַדְרָשׁ מְדוּד הַמֶּלֶךְ שְׂרָאָה שׁוֹטֵה רוֹדֵף אַחַר עֵבְרִישׁ לְהַרְגוֹ, וּבָאָה צָרָעָה וְעַקְצָתוֹ, תָּמָה לְעַצְמוֹ וְכִי מִה תוֹעֵלֶת יֵשׁ בְּאֵלוֹ? אָמַר לוֹ הִקְבֵּי ה': חַיִּיךָ, שְׂאֵתָה תַצְטָרֶךְ לָהֶם, וְאִכֵּן בְּזִכְרוֹתֵם נִצַּל שְׁלֹשׁ פְּעָמִים מִמּוֹת, וְהוֹדָה לְהִקְבֵּי ה' עֲלֵיהֶם.

וְלִכֵּן אָמְרוּ חַז"ל: (פְּסוּחִים ק"ג ע"א) שְׁלֹשָׁה אֵין מִתְקַנְאִין בְּהוֹ: גוֹי קָטָן, נְחֹשׁ קָטָן, וְתַלְמִיד קָטָן, שְׂמָא יִתְגַּדְלוּ וְיִנְקְמוּ מִמֶּךָ.

וְנִכְמוּ שְׂאֵמֶר הַחֶכֶם: (מִיּוֹחַס לְרַבֵּי שְׁלֹמֹה אֲבָן גְּבִירוֹל זצ"ל) אֵל יִמְעַט בְּעֵינֶיךָ שׁוֹנָא אַחַד, שְׂמָא יִגִּיעַ הַיּוֹם וְתַצְטָרֶךְ לוֹ. וְשׁוֹמֵעַ לִי יִשְׁכַּן בְּטַח.

(ע"פ 'דובב שפתי ישנים')

חודה של פרשה – חידה מפרשת השבוע ע"פ הפסוקים ורש"י:

השניים נעדרים הם, מתוך החמישה.

אשר האחד שוכן רום, עד הנטישה.

והשני ידיו רב לו גם בקדושה.

אף משוכני ארץ, חסרו כל החמישה.

כנראה מהשמים כיוונו, להסתפק רק בשלושה.

מהו סוד אלו אמרים, המתחברים לפרשה?

פתרונות ניתן לשלוח עד ליום רביעי הקרוב בדרכים הבאות:

א. בעמדות 'נדרים פלוס' באמצעות שלח הודעה. (קוד קופה 6500, ע"ש המרכז לערבות הדדית)

ב. השארת הודעה במענה הממוחשב בטלפון: 02-5-696-515. | ג. שליחת הודעה במיל: ALONHLH@GMAIL.COM

- יש לשלוח תשובה מליאה בצירוף שם הפותר, והיכן קיבלתם את העלון.

בין הפותרים נכונה יוגרל סידור לתפילין מתנת 'טליתת' רחוב קדושת לוי 85 ביתר עלית (מיקום חדש) 025651555.

ב"ה

לתועלת הציבור: קיים גמ"ח להשאלת
גמרות שוטנשטין, וספרי טוש"ע.

ברח' אבינועם ילין 13, שכונת גאולה י-ם.

לפרטים: 054-844-86-83.

או בקו המידע: 02-590-7438

בחן כלבטי
BARON HATTERS
מיוצג בידי החברת הפסולית

רב קווי: 1599-578-946

בני ברק: ר' עקיבא 52 בפסאג' | ירושלים | אלעד | ביתר עלית
מודיעין | עילית | בית שמש | אשדוד | נתיבות | חיפה

ב"ה

מערכת הארגון מודה לכל מי שלקח חלק בהוצאות להפקת והדפסת העלון וכן בבקש מכל מי שיכול להמשיך ולעזור, ובמיוחד שבחצי שנה האחרונה עלויות ההדפסה עלו בכ 50%.

ניתן לפנות בטלפון: 052-7100-955. או בנדריים פלוס קוד קופה 6500.

תזכו למצוות.